

Amanda Lind: Almedalstal 2025

Talare
Amanda Lind
Språkrör

Datum
25 juni 2025

Plats
Almedalen

- 1 Almedalen,
Frihet – det är ett ord som borde vara så självklart. Men i en tid av klimatkris, krig, och ökande ojämlikhet måste vi våga fråga oss: Frihet för vem? Frihet till vad?
- 5 Och hur bygger vi ett samhälle där friheten inte bara tillhör några få, utan delas av alla – även av de som kommer efter oss?

- Innan vi fanns vandrade generationer som steg för steg vann oss friheter - friheter vi så gärna vill kunna ta för givet. Friheten att få rösta. Friheten att
10 kunna älska vem man vill. Friheten att kunna utbilda sig. Friheten att ta semester. Friheten att vara här i Almedalen och fritt utbyta tankar och åsikter. Vi gläds över det tidigare generationer lämnat över till oss att förvalta. Men nu befinner vi oss i en tid då vi istället uppmärksammas på hoten mot friheten. Demokratin som är på tillbakagång i världen. Krig som krossar
15 människors framtidsdrömmar. En eskalerande klimatkris som förstör människors liv, egendom och frihet. Och när vi ser auktoritära krafter i Sverige och i vår omvärld vinna mark, steg för steg, då får vi inte blunda. När mänskliga rättigheter ifrågasätts, minoriteter attackeras och civilsamhällets utrymme krymper, då måste vi säga ifrån.
20 Och när folkbildningen, den fria forskningen och fri media angrips - då behöver vi vara många som tillsammans säger stopp. För friheten vi ärvt av de som gått före kan vi inte ta för givet - det är något vi varje dag ska försvara. Vårt reella frihetsutrymme kan begränsas på många olika sätt. Av rasism och diskriminering. Av hedersförtryck. Av den brutala organiserade brottsligheten.
25 Men också av ekonomisk ojämlikhet och allt större klyftor mellan människor.

- Vänner, friheten kommer alltid med ett ansvar – för varandra, för samhället och för framtiden. Som politiker är det vår plikt att ta det ansvaret. Men vi har en regering som på punkt efter punkt backar från ansvar.
30 Och där det gemensamma drar sig undan så ökar bördan på den enskilde.

Högern kanske kallar det frihet, men det vi ser är minskad trygghet. En minskad tilltro till att det gemensamma - att samhället - finns där för dig om du behöver det. Och är man inte trygg, ja då är det väldigt svårt att känna sig fri att forma sitt liv.

För Miljöpartiet är frihet inte bara att kunna välja – det är att kunna leva. Att kunna andas ren luft. Att kunna ta sig till jobbet och affären utan att tvingas in i ett beroende av fossila bränslen. Att kunna leva sitt liv fullt ut – oavsett vem du är, vem du älskar, hur tjock plånbok du har - eller var du bor i landet.

Och - frihet kan inte vara att förstöra naturen på bekostnad av andra arter eller kommande generationer.

Så när vi nästa år byter ut den här regeringen mot en som tar ansvar ska vi öka friheten. Inte för ett fåtal, utan för oss alla!

Alldeles för länge har vi byggt ett system där 'friheten' att släppa ut koldioxid och hänsynslöst utnyttja naturresurser fått gå före friheten att också imorgon leva i en trygg och fri värld.

Under min livstid har vi gått från att prata om klimathotet - något som kommer sen - till att prata om klimatkrisen - något som pågår här och nu.

För under tiden som politiker har pekat på varandra, stoppat huvudet i sanden - inte gjort det som krävs. Så har hotet hunnit bli en riktig kris.

Konsekvenserna av klimatförändringarna är fler krig och konflikter i världen. Nya sjukdomar och pandemier. Dyrare mat när skördar slår fel. Bränder, översvämningar, naturkatastrofer - också hos oss i Sverige.

Allt mer extremt väder hotar vårt lantbruk. Skyfallen översvämmar våra källare och spolar bort våra vägar. Värmeböljor drabbar våra äldreboenden. Nu talas det även om att vi kan behöva överge svenska kustsamhällen när havsnivåerna stiger.

Klimatförändringarna gör världen mer otrygg, osäker och ofri.

Minns ni i valrörelsen? Då pratade Ulf Kristersson om vikten av att "få ordning på klimatet".

Hur blev det då?

Utsläppen skenar. Den största utsläppsökningen på 15 år.

Det är tydligt - Ulf KristerSSon har inte "fått ordning på klimatet". Han har helt tappat kontrollen!

75

Sverige har allt att vinna på en snabb och rättvis klimatomställning. Men i budget efter budget har regeringen satsat mer på åtgärder som aktivt motverkar klimatomställningen, än på åtgärder som påskyndar den. Istället för att ta ansvar har regeringen gjort det billigare att släppa ut, bromsat utbyggnaden av ny el och stoppat viktiga klimatsatsningar.

80

Vi brukade vara ett land som andra länder i Europa tittade på för att se vad som var möjligt. Nu har regeringen sett till att vi istället är i bottenligan och Sveriges utsläpp ökar mest i hela EU.

85

Det får vara nog nu. Sverige förtjänar bättre.

På många håll görs just nu stora framsteg. Länder, forskare och företag som bryter ny mark och lyckas få ned utsläppen.

90

Som i Frankrike, där textilbranschen lyckats få igång ett system för producentansvar för kläder, något som nu hela EU tar efter.

Eller i Tyskland, där allt fler åker kollektivt efter att man gjort det enkelt och billigt med en gemensam biljett för hela landet.

95

Eller som i Stockholm, Göteborg, Malmö, Gällivare och Härnösand där MP är med och styr och bygger hållbara gröna städer.

Det är otroligt vad vi kan åstadkomma när vi bara vill.

100

Men då krävs det ett ledarskap – som faktiskt har den viljan.

Min farmors far var rallare. Han var del av att bygga norra stambanan vid Morjärv, sträckan mellan Umeå och Vännäs. Och det fanns alltid en utpräglad stolthet när farmor talade om honom. Hur han kunde bära en balk själv över ena axeln och att han bidrog till att bygga den järnväg som blev en så viktig symbol för Sveriges modernisering kring förra seklet.

105

110 Sveriges järnväg började byggas för över 150 år sedan och planerna väckte både tvivel och motstånd. Motargumenten handlade om allt från ekonomi och säkerhet till arbetstillfällen.

Men också om hur järnvägen skulle påverka svenskarnas moral. Att järnvägarna
115 skulle locka ut svenskarna på bad- och lustresor - eller att hela Uppsala skulle störta sig på Stockholm om en ny sångerska med europeiskt rykte skulle uppträda där. Det skulle bli en alldeles för svår frestelse för det nöjeslystna svenska folket.

120 Visst går det att förstå att stora samhällsförändringar väcker både oro och motstånd. Man vet vilket samhälle man har - men inte vad man kommer att få.

När det gäller järnvägen, så kan vi idag vara tacksamma över de beslut som togs där för över 150 år sedan. Hela landet bands samman, nya samhällen uppstod
125 vid järnvägsstationerna, nya möjligheter för både människor och gods att färdas långa sträckor. Som det förändrade vårt samhälle.

Men vi måste komma ihåg, att som så många gånger vid stora samhällsförändringar så var det inte alla som gynnades.
130 Det fanns också andra berättelser om min farmors far. Om hur han sprängde bort ett öga under ett brobygge, eller hur den alkoholkultur som frodades bland rallarna påverkade min farmor och hela hennes familj.

De som byggde järnvägen med sina händer, som slet ut sina kroppar - de nämns
135 inte alltid i historien om Sveriges framgångar.

Inte heller de som bodde och verkade längs bansträckningarna, som fick se sitt livsutrymme begränsas. De delar av landet som inte fick ta del av de rikedomar som växte när malmen färdades söderut eller då timret lättare tog sig fram till
140 sågverken. Gifter och naturskulder vi än idag har att hantera efter för hård exploatering av naturen.

Idag står världen inför en minst lika stor samhällsomvandling. Då behöver vi ett riktigt politiskt ledarskap. Som orkar fatta långsiktiga beslut, håller styrfart och
145 som ser till att omställningen vilar på omsorgsfullhet, jämlikhet och rättvisa. Som tar ansvar för att omställningen blir bra för hela Sverige.

Vi i Miljöpartiet vill se en rättvis klimatomställning i hela landet. Där jobb växer
150 fram i nya industrier och branscher och där företagens innovationskraft tas
tillvara. Där hushållen och företagen får billig förnybar el i närtid, inte svindyr
kärnkraft om tjugo år. Där vi stöttar lantbrukets och industrins omställning och
stärker Sveriges konkurrenskraft - inte motarbetar den. Med rersurseffektiva,
cirkulära lösningar. Där vi ökar naturens möjlighet till kolinlagring. Där
155 järnvägen rustas upp och tåglinjerna byggs ut.

Och när vi ställer om ska vi ha rätt lösning på rätt plats. I städerna ska vi satsa på
billigare och mer tillgänglig kollektivtrafik. För de som behöver bilen ska vi göra
det mycket billigare att leasa elbil. Vi ska blanda in mer förnybart i tanken. Och
160 för dem som har svårare att ställa om kompenserar vi för kostnadsökningen tills
bensinbilen kan bytas ut.

För när blev själva bensinen - snarare än bilen - symbolen för frihet?
Med vår politik skulle en låginkomsttagare på landsbygden kunna leasa en elbil
165 för 1500 kr i månaden. Det skulle motsvara ett bensinpris på 5 kr/liter.

Medan andra partier står svarslösa - har vi i Miljöpartiet konkreta lösningar, som
hjälper människor i hela landet att ställa om.

170 Så gör vi omställningen rättvis!

I alla tider har samhället utvecklats. Nu står vi inför en ny förändring. För vi vet
att klimatförändringarna är här vare sig vi vill eller inte. Frågan är - hur ska
samhället förändras?
175

Ska vi tvingas möta klimatförändringarnas förödande effekter? Eller - ska vi
bestämma oss för att använda lösningarna och utveckla Sverige tillsammans?

Jag väljer lösningarna.
180

För det duger inte att backa från politiskt ansvar och öka bördan på den
enskilde, som regeringen så ofta gör. För är det så konstigt att människor väljer
flyget istället för tåget när regeringen gjort det billigare att flyga samtidigt som
man drar in nattåg till Norrland? Och är det så konstigt att färre människor nu
185 väljer en elbil när regeringen dragit in stöden?

20 miljarder på att stötta det fossila. Tänk - om vi istället skulle lägga dem på att stötta människor i omställningen. Vilken kraft vi skulle få!

190

Det måste vara en självklar princip att det som är bra för miljön ska vara billigare och mer tillgängligt. Inte bara för några få, utan för alla.

195

Så låt oss välja en framtid som inte bygger på förnekelse eller rädsla. Utan på mod, på rättvisa och på handling. Sverige förtjänar ett riktigt ledarskap. Sverige förtjänar en ny regering - och vi i Miljöpartiet är redo att ta det ansvaret.

-

Vi människor behöver varandra, vi behöver det gemensamma.

200

Ingen är fri utan tryggheten i att om något händer - så finns samhället där för dig.

Oavsett var du bor i landet så måste du kunna lita på att få den sjukvård du behöver - när du behöver den.

205

Men idag, så kan du som söker dig till vårdcentralen behöva vänta flera veckor på att få komma dit. Och köerna till psykiatrin, de bara växer. Vi vet vad som behövs. Inte en svältkur. Inte otillräckliga statsbidrag med nedskärning som följd.

210

Vi behöver ge Sveriges kommuner och regioner de resurser de behöver för att alla i Sverige ska få jämlik tillgång till vård.

215

En av de viktigaste investeringar vi kan göra i vården är att satsa på personalen. Läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, omvårdnadspersonal - de behöver fler kollegor. Och då behövs rimliga arbetsvillkor.

220

När 13 000 sjuksköterskor har lämnat yrket måste vi lyssna på deras budskap - arbetet är för slitsamt.

Och av de som är kvar arbetar många deltid med minskad lön - bara för att orka med sitt jobb.

225

Självklart har vårdpersonal rätt till rimliga arbetsvillkor.

Vården behöver mer resurser så att fler kan anställas. Och det är hög tid att vi lagstiftar om sänkt arbetstid - så att alla, i sjukvården, i välfärden - också får ta del av den reform för frihet och rättvisa som arbetstidsförkortning är!

230

-

“När vi hade idrott och jag inte hade råd med gympaskor, så skämdes jag och hittade på att jag var sjuk istället.” Den här typen av berättelse hör vi alldeles för ofta.

235

Allt för många barn i Sverige växer upp i ekonomisk otrygghet. Och skammen över att inte kunna vara med - den kan prägla en hel barndom.

240

Vi har de senaste 20 åren sett en skenande ekonomisk ojämlikhet i Sverige, en utveckling som Tidöregeringen fortsätter att driva på.

När politiken gynnar ägande snarare än arbete, då ser vi hur hårt arbetande människor blir omsprungna av den som kunnat göra bostadskarriär eller den som gynnats av fördelaktiga villkor för snabba aktieklipp. När det sker, då skadas tilliten till det samhälle man jobbat så hårt för att bidra till.

245

Och situationen blir allt värre. Matpriserna har skenat. Barnbidraget har urholkats av inflation och regeringen har sänkt bostadsbidraget samtidigt som lågkonjunkturen biter sig fast och många blivit av med jobbet.

250

Hur länge ska finansministern sitta passiv, när vi vet vad som krävs? Forskningen är tydlig, ska man få fart på ekonomin ska man satsa pengarna på de som behöver det mest, inte sänka skatten för höginkomsttagare.

255

Det är inte att ta ansvar.

Vi behöver investeringar för vår framtid, vi behöver en grön omställning. En arbetsmarknadspolitik som får människor i jobb. Och vi måste höja barnbidraget, höja bostadsbidraget, och vi behöver en politik som i grunden minskar klyftorna.

260

Ska vi på riktigt prata om barns framtidstro och frihet, då måste det handla om alla barn - inte bara några få.

Då måste vi också rikta blicken mot de barn som växer upp med våld i hemmet eller de som för tidigt behöver ta ett vuxenansvar. De som växer upp med oron av att ha en förälder som är sjuk, eller som lever med hedersförtryck.
270 De barn som finns i samhällets vård, som inte får det stöd de behöver.

Här vill jag vara glasklar - varje barn som växer upp i Sverige måste kunna känna sig trygg med att samhället finns där. Att vi kliver fram. Att vi gemensamt ser alla ungar, inte bara våra egna barn.

275

Och - Med samma beslutsamhet som vi stärker rättsväsendet, och bekämpar gängen, ska vi jobba förebyggande för att inga fler barn ska rekryteras in i det fruktansvärda gängvåldet.

280

Vi måste arbeta långsiktigt och brett - och här hoppas jag att vi kan arbeta tillsammans över blockgränserna. För det viktigaste måste vara att unga människor i Sverige kan känna trygghet, mening och framtidstro.

285

Vi behöver en politik som bidrar till att fler dörrar öppnas. En barndom ska fyllas av friheten till nyfikenhet, till att växa som människa, till att kunna ta plats i samhället, hitta sin röst. Här är Sveriges unika föreningsliv, folkbildningstradition och breda tillgång till kultur något att slå vakt om och vårda.

290

Jag vill att fler barndomar ska fyllas av roliga, kreativa och tankeväckande upplevelser. Vi vill stärka Sveriges föreningsliv för att fler ska kunna idrotta, komma ut i naturen och lära sig samarbeta med andra. Vi vill stärka folkbildningen. Vi vill satsa på en statlig kulturgaranti, återinföra de estetiska ämnena på gymnasiet och garantera kulturskola i hela landet.

295

Vi vill helt enkelt se en kulturell allemansrätt!

Och vi kan inte tala om barns frihet och framtid utan att tala om skolan.

300

Alla barn som växer upp i Sverige ska ha tillgång till en riktigt bra utbildning! Och det första vi måste göra då - är att ta bort vinst som drivkraft i skolan.

För Sverige - som ofta kallas landet lagom - här är vi extrema. Vi är det enda land

305 i världen där skolföretag kan göra vinst på de skattepengar som ska gå till
elevernas undervisning. Det är för mig helt ofattbart.
Vi har idag stora skolkoncerner som kan plocka ut mångmiljonbelopp samtidigt
som deras skolor systematiskt har färre behöriga lärare, lägre lärartäthet och
problem med glädjebetyg. Samtidigt som ansvar och kostnad lämpas över på de
310 kommunala skolorna.
Vi hörde igår Liberalerna stå här och prata om marknadsskolan - men tyvärr var
det mest just det - prat. Vi har hört det förut - borgerliga partier som verkar
nyktra till och börjar prata om problemen med marknadsskolan, om att göra en
helrenovering av friskolesystemet. Men vad får vi när det kommer till kritan?
315 Man föreslår "viss vinstbegränsning", att man inte får göra vinst de första åren.
Men sen? Då är det fritt fram.
Man pratar om ökad insyn - men man är inte beredd att stå upp för
offentlighetsprincipen i skolan!
Och man vet att underfinansieringen av skolan är ett jätteproblem - men där gör
320 man ingenting.
Det vi ser är ingen helrenovering - det är bara lite ytligt mäklarfix!
För det räcker inte att täppa till kryphål med ytrenovering - det vet vi alla som
försökt måla hemma - när man egentligen hade behövt börja med spackel. Nya
kryphål kommer att uppstå!
325 Vi står upp för valfriheten - men det är inte vinsterna som ger valfrihet.
Vinstintresset driver ojämlikhet, det är slöseri med skattepengar och det är
slöseri med barnens framtid. Fråga svenska folket. Fråga nio av tio lärare. Vi
behöver ett totalstopp för vinsterna i den svenska skolan.
330 -
Almedalen,

Jag har sagt det några gånger nu. Friheten kommer med ansvar. Nästa
generations frihet måste försvaras av generationen före. Och nu är det vår tur.
335 Förra veckan valde alla partier att gemensamt ta ansvar för att stärka Sveriges
totalförsvar. Det var ett viktigt besked. Jag är särskilt glad att vi tillsammans i
oppositionen lyckades få in rejäla satsningar på det civila försvaret i
överenskommelsen.
340 För totalförsvaret - det vilar både på det militära och det civila. Det är en helhet
som behövs om vi ska klara av kriser, klimatförändringar, krig och en allt mer

osäker omvärld.

345

Vi vet att ett samhälle som fungerar i fredstid, där vi har hög tillit till varandra, och där det är lätt för alla att bidra, också klarar kriser bättre.

350

Vi behöver bygga ett mer robust samhälle - och en bättre beredskap. Och vi måste göra det nu, istället för att vara efterkloka. För det är svårt att bygga sjukvårdsplatser när krisen redan är här. Vi kan inte säkra vår tillgång till energi, när ledningarna redan rasat. Vi kommer inte kunna fylla på matförråden när bristen redan är ett faktum.

355

Därför presenterar Miljöpartiet idag ett förslag för att bredda civilplikten så att den gäller fler delar av samhället, som omsorgen, lantbruket och transporterna.

360

För du som odlar mat på åkrarna här borta - du är en del av vårt försvar. Du som arbetar på järnvägen - du är en del av vårt försvar. Du som tar hand om äldre och sjuka, eller om barnen i förskolan - du är också en del av vårt försvar!

Vi bygger inte ett starkt försvar genom vad vi gör var och en – utan vad vi gör tillsammans.

365

Sveriges röst i världen, det globala arbetet för att klara av klimatförändringarna, biståndet - allt det är i högsta grad en del av arbetet för trygghet och frihet för oss alla.

370

Det är högst obegripligt att samtidigt som vi helhjärtat stöttar Ukraina, så passerar fortfarande en skuggflotta av fartyg här utanför Gotland lastade med rysk gas och olja.

375

Visste ni att sedan kriget började har EU gett mer fossilpengar till Putins krigskassa än militärt stöd till Ukraina? Det är inte att försvara friheten!

380

Och när det gäller biståndet, fanns det länge konsensus i svensk politik om att en del av vårt välstånd skulle användas till utvecklingen i fattigare länder. Där är vi tyvärr inte idag.

De allra flesta i Sverige tycker fortfarande att biståndet är viktigt, för vi vet att

det gör skillnad!

385 Verklig skillnad! Tänk för en stund på alla barn som fått gå i skolan tack vare svenskt bistånd. Tänk på alla mödrar som fått säkra förlossningar, alla journalister eller rättighetskämpar som fått möjligheter att verka. Alla som fått tillgång till livsviktigt vaccin tack vare svenskt bistånd.

390 Svenskt utvecklingssamarbete bygger en tryggare och friare värld. Och det har länge gjort Sverige till en röst man litat på internationellt. Men nu är det nya tider.

Från regeringens håll har man ställt om biståndspolitiken till något de själva
395 kallar en mer "effektiv" biståndspolitik.

Och vad betyder då 'effektiv'?

Jo - mindre pengar och mindre insatser.

400 Och när det gäller Gaza, där folkmordet rasar och barn svälter. Då kör vår bistandsminister över råden från SIDA:s experter och drar in biståndet till UNRWA.

Den enda organisation som har kapacitetet att fördela nödhjälpen Gaza får alltså
405 inte längre svenskt stöd - det är inte bara märkligt - det är skamligt!

Vi kräver att regeringen omedelbart återupptar stödet till UNRWA.

Återupprättar biståndet, och slutar underminera Sverige som en trovärdig röst för mänskliga rättigheter och demokrati i världen. Och vi kräver att regeringen
410 står upp för internationell rätt och fördömer grova överträdelser - oavsett om det handlar om Hamas, Iran, Ryssland, Israel eller USA.

-

415 Häromdagen gick jag en promenad och såg hur både barn och vuxna hade samlats vid vattnet för att ta ett dopp. Strandskyddet är en frihet vi svenskar ser som självklar. Att inte stoppas av privata avspärningar, utan fritt kunna ta vår picknick ner till vattnet för att bada, det är något av det svenskaste vi har.

420 Men regeringen öppnar nu upp för att helt slopa strandskyddet! Och det här är

bara en av många saker som står på spel nu med den svenska naturen.

425 Vill vi verkligen ha det så? Att stranden bara är till för några? Frihet - men bara för ett fåtal? Nej - vi svenskar vill inte det. De allra flesta tycker att det är en rent av dålig idé. Det är dags att regeringen lyssnar på svenska folket!

När jag möter skogsägare, lantbrukare och naturälskare så möts jag av en återkommande oro. Hur blir det för nästa generation?
430 Om de ska kunna uppleva den där förundran över naturens myllrande mångfald, av vårens fågelsång och njuta av bördiga jordar och rena vattendrag, så måste vi ändra vårt sätt att relatera till naturen.

För vad händer när vi låser in oss i ett system som ständigt kräver mer och mer?
435 När skogsbolagens aldrig sinande behov av virke går före de enskilda skogsägarnas möjlighet att bruka sin skog hållbart? När överfiske gjort att hela Östersjön som ekosystem är nära kollaps?

Med vilken rätt förbrukar och förstör vi naturen? Med vilken rätt låter vi arter
440 dö ut varje dag?

Vi är alla ofrånkomligt sammanlänkade med naturen. Om vi inser det kan vi också dra nytta av allt det otroliga som naturen kan ge oss. Men vår frihet idag får inte begränsa kommande generationer.

445

Och att ta hand om naturen handlar också om vår gemensamma säkerhet.

För ett hållbart skogsbruk utan stora kalhyggen gör oss mindre sårbara för såväl bränder som skadedjur. Levande hav, sjöar, skogar och ängar med stor
450 artrikedom säkrar både tillgången på mat och gör naturen mer motståndskraftig vid extremväder. Våtmarkerna - som för övrigt måste återställas - hjälper oss vid både torka och översvämning.

Ett riktigt ledarskap för Sverige tar naturen på allvar.

455

-

Almedalen,

Min farmors far, rallaren som sprängde bort ögat, föddes 1872. Om min femåring får leva tills hon blir 90 år, får hon se glimtar av Sverige på tjugoothundratalet. Fem generationer över nära 250 år. Det är hisnande. Det brukar sägas att "samhället är starkt när de gamla planterar träd under vilkas skugga de själva aldrig kommer få sitta". Det är inte bara en vacker bild. Det är verkligheten.

Vi står här i den svenska sommaren. På många sätt fria. Vad gör vi med vår frihet? Vi har bara en liten stund här på jorden. Låt oss göra det bästa av den.

Tack!

Källa

<div>Manuskript hämtat från almedalsveckan.info (2025-06-26)</div>

Taggar

2020-tal, 2025, Almedalen, Kvinna, Miljöpartiet, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/amanda-lind-almedalstal-2025>